

PITNÁ VODA Z POHLEDU PRÁVA

Ivana Průchová

PRAMENY

- **Unijní**
- **Směrnice Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (tzv. „Rámcová směrnice vodní politiky“)**
- **Směrnice 75/440/EHS o požadované jakosti povrchových vod určených k odběru pitné vody v členských státech**
- **Směrnice Rady 98/83/ES o jakosti vody určené k lidské spotřebě**
- **Směrnice Rady 2013/51 ze dne 22. října 2013 o požadavcích na ochranu zdraví obyvatelstva, pokud jde o radioaktivní látky ve vodě určené k lidské potřebě**

PRAMENY

- Zák.č. 254/2001 Sb. o vodách, ve znění pozdějších předpisů
 - účel VZ mj.: přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou
 - Prováděcí předpisy
- Zák..258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů - ! Novela zák.č. 267/2015 Sb. – úč. 1.12.2015
 - Vyhl.č. 252/2004 Sb. kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve zněnípozdějších předpisů

PITNÁ VODA

- Pitná voda
- § 3 ZVZ

- Pitná voda
 - je veškerá voda v původním stavu nebo po úpravě, která je určena k pití, vaření, přípravě jídel a nápojů, voda používaná v potravinářství, voda, která je určena k péči o tělo, k čištění předmětů, které svým určením přicházejí do styku s potravinami nebo lidským tělem, a k dalším účelům lidské spotřeby, a to bez ohledu na její původ, skupenství a způsob jejího dodávání.

 - hygienické požadavky na zdravotní nezávadnost a čistotu pitné vody (dále jen "jakost pitné vody") se stanoví
 - hygienickými limity
 - mikrobiologických, biologických, fyzikálních, chemických a organoleptických ukazatelů, které jsou upraveny prováděcím právním předpisem, nebo jsou povoleny nebo určeny podle tohoto zákona příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví.
 - Hygienické limity se stanoví jako
 - nejvyšší mezní hodnoty,
 - mezní hodnoty a
 - doporučené hodnoty.

- Negativní vymezení:
 - Za pitnou vodu se nepovažuje přírodní léčivý zdroj a přírodní minerální voda, o níž bylo vydáno osvědčení podle „lázeňského zákona“.

DODÁVÁNÍ PITNÉ VODY PRO VEŘEJNOU POTŘEBU

- Provozovatel vodovodu pro veřejnou potřebu je povinen zajistit, aby dodávaná pitná voda měla jakost pitné vody.
- Povinnost mají (není-li dále stanoveno jinak) i
 - vlastník vodovodu pro veřejnou potřebu, který je nositelem práv a povinností provozovatele,
 - osoba, která zajišťuje náhradní zásobování pitnou vodou,
 - osoba, která vyrábí pitnou vodu z individuálního zdroje jako součást své podnikatelské činnosti, pro jejíž výkon musí být používána pitná voda, a
 - osoba, která dodává pitnou vodu pro veřejnou potřebu.
- Za osobu, která dodává pitnou vodu pro veřejnou potřebu, se považuje
 - a) **provozovatel vodovodu**, u něhož je průměrná denní produkce menší než 10 m³, nebo počet fyzických osob trvale využívajících vodovod je menší než 50, pokud vodovod provozuje jako součást své podnikatelské činnosti nebo jako součást jiné činnosti právnické osoby,
 - b) **osoba dodávající pitnou vodu jako součást své podnikatelské činnosti nebo jiné činnosti právnické osoby z výdejních automatů, akumulčních nádrží, ve vzdušných, vodních a pozemních dopravních prostředcích,**
 - **provozovatel veřejné studny, která byla označena jako zdroj pitné vody,**
 - d) osoba **zásobující pitnou vodou z individuálního zdroje veřejné objekty** (například školy, zdravotnická zařízení, zařízení stravovacích služeb).

POVINNOSTI OSOB PŘI KONTROLE PITNÉ VODY

- ZVZ, § 4 vyhl.č. 252/2004 Sb.
- Osoby dodávající pitnou vodu jsou povinny
 - u držitele osvědčení o akreditaci, držitele osvědčení o správné činnosti laboratoře nebo u držitele autorizace
 - odběr vzorků pitné vody a jejich laboratorní kontrolu, zda voda má jakost pitné vody, a to nejméně v rozsahu a četnosti, stanovené prováděcím právním předpisem (§ 4 vyhl.č. 252/2004 Sb.) za použití metody, upravené prováděcím právním předpisem nebo povolené příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví
 - b) pořízení protokolu o této kontrole v elektronické podobě; protokol jsou povinny neprodleně předat v elektronické podobě příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví.
 - Protokol
 - povinnost uchovávat po dobu 5 let ode dne odběru vzorku pitné vody.

POVOLENÍ VÝJIMKY

- Na žádost osob dodávajících pitnou vodu pro veřejnou potřebu
 - může příslušný orgán ochrany veřejného zdraví povolit na časově omezenou dobu užití vody, která nesplňuje mezní hodnoty ukazatelů vody pitné, s výjimkou mikrobiologických ukazatelů.
 - Orgán ochrany veřejného zdraví povolení vydá, jestliže zásobování pitnou vodou nelze zajistit jinak a nebude ohroženo veřejné zdraví.
 - Jde-li o ukazatele s nejvyšší mezní hodnotou, s výjimkou mikrobiologických ukazatelů, může příslušný orgán ochrany veřejného zdraví na žádost osoby (s výjimkou osob uvedených výše v písmenu b), takové povolení vydat), jestliže
 - dodávku pitné vody nelze zajistit jinak,
 - nebude ohroženo veřejné zdraví,
 - nápravná opatření jsou dostačující k odstranění závady do 30 dnů a
 - nedodržení hygienického limitu jakéhokoli ukazatele s nejvyšší mezní hodnotou netrvalo během posledních 12 měsíců déle než 30 dnů.

POVOLENÍ VÝJIMKA – NÁLEŽITOSTI ŽÁDOSTI

○ Žádost musí obsahovat

- ukazatel, kterého se nedodržení týká,
- důvody nedodržení hygienického limitu včetně vyhodnocení možnosti jiného zajištění dodávky pitné vody,
- návrh nápravných opatření včetně časového rozvrhu prací a odhadu nákladů,
- zásobovanou oblast
- počet zásobovaných obyvatel,
- návrh doby trvání povolení, přehled nedodržení hygienického limitu jakéhokoliv ukazatele za posledních 12 měsíců,
- posouzení zdravotních rizik a
- navrhovaný rozsah a četnost kontroly jakosti pitné vody

POVOLENÍ VÝJIMKY

- Povolení:

- Obsah

- určení maximální hodnoty dotčeného ukazatele a
- dobu odstranění závady.

ZDROJE PITNÉ VODY A NÁSTROJE JEJICH OCHRANY DLE VODNÍHO ZÁKONA

○ Vody

- Podzemní
- Povrchové

○ Nástroje ochrany

- Ochranná pásma
- Chráněné oblasti přirozené akumulace vod
- Citlivé oblast
- Zranitelné oblasti

CHRÁNĚNÉ OBLASTI PŘIROZENÉ AKUMULACE VOD (§ 28 VZ)

- **oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod**
- *vyhlašuje je vláda nařízením*
- **Zákazy:**
 - zmenšovat rozsah lesních pozemků
 - odvodňovat lesní pozemky
 - těžit rašelinu
 - těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod
 - těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny
 - ukládat radioaktivní odpady.
- *pokud zákazem vznikne vlastníkovu pozemku škoda, má nárok na její úhradu.*
- **Výjimka ze zákazů**
 - může povolit ministerstvo ŽP po předchozím souhlasu vlády

OCHRANNÁ PÁSMA VODNÍCH ZDROJŮ

(§ 30 VZ)

- slouží k ochraně vydatnosti, jakosti, zdravotní nezávadnosti vodních zdrojů **podzemních** nebo **povrchových** vod využívaných nebo využitelných pro zásobování **pitnou vodou** s průměrným odběrem více než 10 000m³ za rok a zdrojů podzemní vody **pro výrobu balené kojenecké vody nebo pramenité vody**
- pro vodní zdroje s nižší kapacitou – vyžadují-li to závažné okolnosti
- stanovení ochranných pásem je vždy veřejným zájmem
- dělení ochranných pásem
 - I. stupně
 - II. stupně

ZRANITELNÉ OBLASTI

- ✦ Právo EU: Směrnice 91/676/EHS o ochraně vod před znečišťováním způsobeném dusičnany ze zemědělských zdrojů (tzv. nitrátová směrnice)
- Území, kde se vyskytují
 - povrchové nebo podzemní vody, využívané nebo určené jako zdroje pitné vody, v nichž **koncentrace dusičnanů přesahuje hodnotu 50 mg/l nebo mohou této hodnoty dosáhnout**
 - povrchové vody, v nichž v důsledku vysoké koncentrace dusičnanů ze zemědělských zdrojů dochází nebo může dojít k nežádoucímu zhoršení jakosti vody.
- zranitelné oblasti určuje vláda nařízením vlády
 - (nař. vl. 262/2012 Sb. o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu)

CITLIVÉ OBLASTI

- Vodní útvary povrchových vod
 - v nichž dochází nebo v blízké budoucnosti může dojít v důsledku vysoké koncentrace živin k nežádoucímu stavu jakosti vod
 - jsou využívány nebo se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody, v nichž koncentrace dusičnanů přesahuje stanovenou hodnotu
 - v nichž je nutný vyšší stupeň čištění odpadních vod
- nařízení vl. č.61/2003 Sb.
 - § 10 – „**všechny povrchové vody na území ČR se vymezují jako citlivé oblasti**“

PITNÁ VODA A STUDNY

○ Studny

- domovní
- veřejné
 - Zvýšené požadavky dle zákona o veřejném zdraví

○ Studna

- vodní dílo
- povolení nakládání s podzemní vodou – odběru podzemní vody

PITNÁ VODA A ZÁK. Č. 274/2001 SB.

- **Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu se zřizují a provozují ve veřejném zájmu**
- Věcná působnost:
 - a) **vodovody a kanalizace, pokud je trvale využívá alespoň 50 fyzických osob, nebo pokud průměrná denní produkce z ročního průměru pitné nebo odpadní vody za den je 10 m³ a více,**
 -
 - b) **každý vodovod nebo kanalizaci, které provozně souvisejí s vodovody a kanalizacemi podle písmene a).**

PITNÁ VODA A ZÁK. Č. 274/2001 SB.

- Zákon č. 274/2001 Sb. se nevztahuje na:
 - vodovody sloužící k rozvodu jiné než pitné vody,
 - vodovody nebo jejich části, na které není připojen alespoň 1 odběratel.
 - Vodoprávní úřad může na návrh nebo z vlastního podnětu rozhodnutím stanovit, že se zákon vztahuje též na vodovody, které nesplňují zákonné podmínky podmínky, jestliže je to v zájmu ochrany veřejného zdraví, ochrany zdraví zvířat nebo ochrany životního prostředí a
 - jsou-li na vodovod připojeni alespoň 2 odběratelé.

POJEM „VODOVOD“ A „VODOVODNÍ PŘÍPOJKA“

○ vodovod

- je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující vodovodní řady a vodárenské objekty, jimiž jsou zejména stavby pro jímání a odběr povrchové nebo podzemní vody, její úpravu a shromažďování.
- vodovod je vodním dílem

○ vodovodní přípojka

- je samostatnou stavbou tvořenou úsekem potrubí od odbočení z vodovodního řadu k vodoměru, a není-li vodoměr, pak k vnitřnímu uzávěru připojeného pozemku nebo stavby. Odbočení s uzávěrem je součástí vodovodu.
- vodovodní přípojka není vodním dílem.

OBECNĚ TECHNICKÉ POŽADAVKY NA VODOVODY (§ 11 ZoVK)

- Vodovody musí být navrženy a provedeny tak, aby bylo zabezpečeno dostatečné množství zdravotně nezávadné pitné vody pro veřejnou potřebu ve vymezeném území a aby byla zabezpečena nepřetržitá dodávka pitné vody pro odběratele. Je-li vodovod jediným zdrojem pro zásobování požární vodou, musí splňovat požadavky požární ochrany na zajištění odběru vody k hašení požáru, je-li to technicky možné.
-
- Potrubí vodovodu pro veřejnou potřebu včetně jeho přípojek a na ně napojených vnitřních rozvodů nesmí být propojeno s vodovodním potrubím z jiného zdroje vody, než je vodovod pro veřejnou potřebu.
- Vodovody musí být chráněny proti zamrznutí, poškození vnějšími vlivy, vnější a vnitřní korozi a proti vnikání škodlivých mikroorganismů, chemických a jiných látek zhoršujících kvalitu pitné vody.

POŽADAVKY NA JAKOST VODY K ÚPRAVĚ NA VODU PITNOU (§ 13 ZoVK)

- voda odebraná z povrchových vodních zdrojů nebo z podzemních vodních zdrojů pro účely úpravy na vodu pitnou (dále jen "surová voda") musí splňovat v místě odběru před její vlastní úpravou požadavky na její jakost ve vazbě na použité standardní metody úpravy surové vody na vodu pitnou.
- Výjimečně lze k úpravě na vodu pitnou odebírat povrchovou nebo podzemní vodu, jež v místě odběru nesplňuje požadavky na jakost surové vody, stanovené prováděcím právním předpisem.
 - Výjimku povoluje na žádost provozovatele vodovodu krajský úřad, a to pouze za předpokladu, že technologie úpravy vody z takového zdroje vody zaručuje zdravotní nezávadnost upravené pitné vody, stanovenou zvláštními právními předpisy.

JAKOST PITNÉ VODY (§ 14 ZoVK)

- Pitná voda dodávaná odběratelům vodovodem musí splňovat požadavky na zdravotní nezávadnost pitné vody, stanovené zvláštními právními předpisy – tj. zák.č. 258/20 Sb., o ochraně veřejného zdraví
-

ZNEČIŠTĚNÍ PITNÉ VODY

○ Příčiny a řešení

• Studna , vodovod

- opatření
- správní trestání, trestněprávní odpovědnost
- náhrada újmy na zdraví

• Diskuse a příklady:

- Prachatická nemocnice (2015)
 - <http://www.vodarenstvi.cz/clanky/voda-v-prachaticke-nemocnici-je-stale-znecistena-1>
- Praha – Dejvice(2015)
 - http://praha.idnes.cz/kontaminaci-vody-v-dejvicich-zpusobil-prusak-z-nemocnicni-kanalizace-1kk-/praha-zpravy.aspx?c=A150625_144040_praha-zpravy_bur
- Brno- Kampus
 - <http://www.vodarenstvi.cz/clanky/problemy-s-pitnou-vodou-v-kampusu-v-brne-vyresi-vymena-rozvodu>
- Nezabudice - studna
 - http://rakovnický.denik.cz/zpravy_region/nezabudice-ziji-soudnim-sporem-kvuli-znecistení-studny-20150403.html

DĚKUJI ZA POZORNOST

